

**Informacja o posiedzeniu Grupy Przygotowawczej Stałego Komitetu Budownictwa,
które odbyło się 25 lutego 2004 r. w Brukseli**

Porządek obrad posiedzenia Grupy Przygotowawczej obejmował następujące grupy zagadnień:

- 1) rozpatrzenie projektu mandatu Komisji Europejskiej skierowanego do CEN, na opracowanie „horyzontalnych” norm dotyczących metod oceny, wymaganych do harmonizacji sposobów regulowania zawartości niebezpiecznych substancji w wyrobach budowlanych,
- 2) określenie możliwości wprowadzenia zmian i poprawek do dwóch mandatów dla CEN:
 - M128 „Popioły lotne”,
 - M116 „Elementy murowe i wyroby związane”,
- 3) zaopiniowanie projektu nowego dokumentu informacyjnego Stałego Komitetu Budownictwa dotyczącego specyficznych aspektów oceny zgodności wyrobów konstrukcyjnych, których właściwości użytkowe określone są za pomocą obliczeń,
- 4) rozpatrzenie wniosku Finlandii o zmianę wyznaczonego systemu oceny zgodności w przypadku wyrobu, dla którego Komisja udzieliła zgody na wydanie europejskiej aprobaty technicznej bez wytycznych (wg procedury określonej w art. 9, ust. 2 dyrektywy),
- 5) sprawy wniesione.

W ramach tego ostatniego punktu przedstawiciele państw członkowskich wnioskowali o rozpatrzenie kilku problemów związanych z normami zharmonizowanymi z dyrektywą 89/106/EWG, a w szczególności:

- wyjaśnienia powodu, dla którego 37 norm ratyfikowanych przez CEN i udostępnionych państwom członkowskim wciąż oczekuje na decyzję o harmonizacji (przedst. CEPMC),
- ustalenia zasady, że norma nie powinna uzyskać statusu dokumentu zharmonizowanego gdy nie są dostępne wszystkie normy pomocnicze, a taka sytuacja ma miejsce w przypadku normy na płyty drewnopochodne (przedst. Holandii),
- problemu, który mogą stwarzać na rynku normy dotyczące ociepleń opracowane przez CEN na zlecenie przemysłu, mimo wskazania przez Komisję obowiązkowej drogi harmonizacji przy zastosowaniu europejskich aprobat technicznych wydawanych na podstawie Wytycznych EOTA (przedst. Francji).

Kwestie te rozstrzygnięto od razu na początku obrad, stwierdzając, że Komisja w najbliższym czasie opublikuje komunikat o nadaniu 32 normom ratyfikowanym przez CEN statusu dokumentów zharmonizowanych, natomiast 5 kolejnych spośród tych norm wymaga jeszcze pewnych poprawek i dopiero po ich wprowadzeniu będzie możliwe objęcie ich decyzją o harmonizacji.

W drugiej z podniesionych kwestii przewodniczący obradom Grupy Przygotowawczej p. Vicente Leoz Arguelles stwierdził jednoznacznie, że podstawowym obowiązkiem CEN jest zapewnienie, aby nie dopuścić do ratyfikacji norm przewidzianych do harmonizacji kiedy nie ma jeszcze kompletu norm pomocniczych. Nie spełnienie tego warunku przez CEN stanowi naruszenie warunków kontraktu CEN z Komisją Europejską na opracowanie norm zharmonizowanych.

Kolejny problem nie wywołał dyskusji lecz stwierdzenie, że normy te nie są i nie będą zharmonizowane, nie mogą zatem być dokumentami odniesienia do oceny zgodności i oznakowania CE wyrobów, co powinno ograniczyć skutecznie ich funkcjonowanie na rynku.

Przewodniczący obrad zdecydował też o umieszczeniu wśród spraw wniesionych, rozpatrywanych przed rozpoczęciem planowanego porządku obrad, informacji Komisji o zmianach

dotyczących sposobu przygotowania przez państwa członkowskie informacji wymaganej do notyfikacji jednostek działających w obszarze oceny zgodności.

Dana Bellusova w imieniu Komisji poinformowała o pracach zmierzających do uporządkowania danych o zakresie działania jednostek notyfikowanych, zawartych w bazie NANDO-CPD. W przypadku kiedy norma zharmonizowana nie jest jeszcze dostępna każda notyfikacja będzie traktowana automatycznie jako pre-notyfikacja, umożliwiająca jednostkom działania przygotowawcze w ramach Grupy Jednostek Notyfikowanych, która jednak wymagać będzie ponownej formalnej notyfikacji („re-notyfikacji”) po ustanowieniu normy zharmonizowanej. Druga przedstawiona przez Komisję kwestia związana z notyfikacją to nowe wymaganie w stosunku do laboratoriów badawczych, polegające na tym, aby wraz z normą wyrobu (hEN) podawać wymagania podstawowe, z których spełnieniem związany jest notyfikowany zakres działania laboratorium. Dwa podstawowe powody tej zmiany to:

- ograniczenia techniczne bazy NANDO-CPD, której konstrukcja nie pozwala na wprowadzenie wszystkich norm pomocniczych (norm dot. metod badań),
- wymaganie aby notyfikacja laboratorium dotyczyła wszystkich badań wyrobu związanych ze spełnieniem co najmniej jednego wymagania podstawowego.

Ten drugi warunek zdaniem Komisji powinien pozwolić na notyfikację specjalistycznych laboratoriów (np. badań ogniowych), a z drugiej strony nie powinien powodować zbytniego rozdrobnienia zakresów notyfikacji

W dyskusji podkreślano, że baza NANDO-CPD nie najlepiej służy jako źródło informacji dla przemysłu, bo podaje tylko adres pocztowy jednostek notyfikowanych, nie zawiera natomiast telefonu ani np. nazwiska osoby właściwej do kontaktu. Przedstawiciel Wielkiej Brytanii poinformował, że dane takie i szczegółowe określenie zakresu akredytacji zawiera krajowa, brytyjska baza danych o jednostkach notyfikowanych. W posumowaniu stwierdzono, że szczegółowy zakres notyfikacji producent może uzyskać zwracając się do jednostki notyfikowanej.

Po rozpatrzeniu wszystkich kwestii wniesionych poza porządkiem obrad przystąpiono do realizacji zaplanowanych działań.

Ad 1.

Manfred Fuchs przedstawił pierwszą część projektu mandatu na opracowanie „horyzontalnych” norm metod oceny stopnia zagrożenia ze względu na zawartość niebezpiecznych substancji w wyrobach budowlanych, dotyczącą scenariusza zagrożenia polegającego na wymywaniu i przechodzeniu tych substancji do wody i gruntu. Kolejna część mandatu, obejmująca scenariusz emisji do powietrza wewnątrz pomieszczeń będzie w najbliższym czasie przedmiotem prac, zmierzających do przedstawienia całościowego projektu pod obrady Stałego Komitetu Budownictwa.

Podkreślono znaczenie tych działań dla usunięcia istotnych barier wynikających z różnych sposobów regulowania tych kwestii w systemach prawnych państw członkowskich. Różnice polegają nie tylko na różnicach i nieporównywalności krajowych metod badań i ocen, ale także na tym, że regulacjom podlegają różne substancje w różnych państwach.

Przedstawiony dokument wraz z towarzyszącą mu notą informacyjną był przedmiotem ożywionej dyskusji, w której ścierały się przeciwstawne racje. Przedstawiciele Niemiec podkreślali, że inaczej niż w przypadku pozostałych cech wyrobu, harmonizacja w przypadku substancji niebezpiecznych powinna odnosić się nie tylko „ex-post” do notyfikowanych Komisji przepisów z tego zakresu, ale może również uwzględniać np. najnowsze wyniki badań. Takie podejście do substancji niebezpiecznych wynika z postanowień Traktatów, mocno podkreślających znaczenie zdrowego środowiska życia i pracy, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa itp. W tym kontekście przedstawiciel Niemiec wyraził zaniepokojenie, że projekt mandatu zakłada finalizację prac dopiero w roku 2010, podczas gdy obecnie oznakowanie CE nie zapewnia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa w kwestiach obecności substancji niebezpiecznych w wyrobach budowlanych.

Ta ostanía uwaga spotkała się z ostrą repliką ze strony Vicente Leoza, podkreślającego, że oznakowanie CE nie jest żadnym znakiem bezpieczeństwa, ani samo w sobie nie stanowi założenia spełnienia któregośkolwiek z wymagań podstawowych. Za pomocą oznakowania CE producent ma

obowiązek poinformowania odbiorcy o zadeklarowanych cechach wyrobu, określonych w sposób ustalony w zharmonizowanej specyfikacji technicznej. Oznakowanie CE automatycznie nie oznacza wolnego dostępu na rynek, ale wymaga porównania zadeklarowanych cech wyrobu z przepisami określonego państwa członkowskiego.

W dyskusji nad projektem nowego „horyzontalnego” mandatu pojawiły się też głosy krytyczne, dotyczące nie tyle celowości podejmowanych w nim zadań, ale sposobu działania. Zdaniem przedstawiciela Wielkiej Brytanii nie powinno się tworzyć nowych rozbudowanych struktur (horyzontalne grupy robocze i komitety), ale działać odwrotnie. Eksperti z Komitetów Technicznych opracowujących normy wyrobów najlepiej wiedzą, jakie substancje niebezpieczne w nich występują i jakie są odpowiednie metody ich badań. Często metoda badania jest bardzo związana z wyrobem, z jego naturą chemiczną i trudno będzie mówić o metodach rzeczywiście „horyzontalnych”.

Ze strony służb Komisji podkreślono, że opinie dotyczące mandatu powinny być przekazane przed 10 marca, aby mogły być wzięte pod uwagę przez grupę roboczą opracowującą mandat. Ostatecznym terminem zgłaszania ogólnych uwag jest data kolejnego posiedzenia Grupy Przygotowawczej. Manfred Fuchs podkreślił jednak trudności w pracach spowodowane brakiem odzewu ze strony państw członkowskich (tylko 1/3 przekazała jakiegokolwiek informacje o regulacjach dotyczących substancji niebezpiecznych). Zdecydowano, że data kolejnego posiedzenia Grupy Przygotowawczej będzie ostatecznym terminem przekazania tych danych.

Ad 2.

Zaproponowane zmiany do mandatu M128 „Popioły lotne” dotyczą specyficznego rodzaju popiołu lotnego, którego stosowanie nie jest powszechne i dotyczy tylko niektórych państw członkowskich (inicjatywa Holandii). Przyjęte rozwiązanie sprawia, że „zwykle” popioły lotne, zawierające ograniczoną ilość produktów współspalania będą objęte normą opracowywaną przez CEN, natomiast pozostałe popioły lotne będą przedmiotem prac EOTA.

Zmiany w mandacie M 116 „Elementy murowe i wyroby związane”, polegające na dodaniu charakterystyki geometrycznej i rozmieszczenia otworów w elementach otworowych, okazały się niezbędne aby umożliwić obliczenia wytrzymałościowe, cieplne i akustyczne ścian wykonywanych z ich zastosowaniem.

Ad 3.

Projekt dokumentu „Szczególne aspekty oceny zgodności wyrobów konstrukcyjnych, których właściwości określone są w wyniku obliczeń” podnosi istotne kwestie zgłoszone przez Grupę Jednostek Notyfikowanych i stanowi załączek nowego dokumentu informacyjnego Stałego Komitetu Budownictwa. Problem powstaje gdy w systemach 1+, 1 lub 3 w skład badań typu wchodzi ustalenie właściwości wyrobu na drodze obliczeniowej. Istotną kwestią stają się wtedy kryteria, jakie musi spełnić jednostka notyfikowana, aby zweryfikować metodę i wyniki obliczeń lub też dokonać takich obliczeń (system 3).

W dyskusji pojawiły się głosy o potrzebie powołania nowego typu jednostek notyfikowanych, „jednostek wykonujących obliczenia”. Jednostki takie nie są co prawda przewidziane w dyrektywie, ale duże lobby jednostek i biur projektowych jest za wprowadzeniem odpowiednich zmian. Podkreślano jednakże, że większość wyrobów konstrukcyjnych (np. prefabrykaty betonowe) objęta jest oceną zgodności według systemów 2+ i 2, a wtedy badania typu należą do producenta a nie do trzeciej strony. Były jednak opinie, że tak ważnych właściwości nie można pozostawić tylko producentowi. Projekt dokumentu będzie jeszcze przedmiotem prac grupy roboczej i jego nowa wersja zostanie przedstawiona na posiedzeniu Stałego Komitetu Budownictwa.

Ad 4.

Projekt zmiany systemu oceny zgodności został zaakceptowany przy poparciu EOTA.

*Mgr inż. Jadwiga Tworek
ITB, Zespół ds. Współpracy z Unią Europejską*